

Datahub toimialatyön toimintamalli

16.5.2022

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Asiakastyöryhmien kokoonpano ja mandaatti	4
2.1	Asiakastoimikunnan kokoonpano ja mandaatti	4
2.1.1	Asiakastoimikunnan kokoonpano	4
2.1.2	Asiakastoimikunnan mandaatti	5
2.2	Kehitystyöryhmän kokoonpano ja mandaatti	5
2.2.1	Kehitystyöryhmän kokoonpano ja mandaatti	5
2.2.2	Osaamistarve kehitystyöryhmässä	6
3	Kehitystarpeiden hallinnan toimintamalli	7
3.1	Toimintamalli ja prosessi	8
4	Asiakastyöryhmien tapaamisten käytännöt	10
4.1	Asiakastoimikunta	10
4.2	Kehitystyöryhmä	11
4.2.1	Kokoontuminen	11

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Muutoshistoria

Päivämäärä	Versio	Muutos
09.06.2022	1.0	Ensimmäinen versio

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

1 Johdanto

Suomen sähkön vähittäiskaupan keskitetyn tiedonvaihtojärjestelmän datahubin käyttö alkoi 21.2.2022 ja näin järjestelmän pystytysprojekti ja sen mukana toteutetut liiketoimintaprosessit ja muut ominaisuudet on otettu käyttöön.

Järjestelmän päivittäinen operointi on alkanut yhdessä toimialan osapuolten kanssa ja järjestelmää halutaan edelleen kehittää käyttökokemusten ja muiden toimialaan vaikuttavien muutosten johdosta. Erityisesti käyttäjäkunta tulee havaitsemaan kehitysehdotuksia, joilla järjestelmää voisi kehittää eteenpäin. Näitä havaintoja on kirjattu ylös jo pystytysprojektin aikana.

Järjestelmää tullaan kehittämään myös lainsäädännön ja kansainvälisten tiedonvaihtotyöryhmien kautta tulevilla kehitystarpeilla.

Toimialalla tulee olla mahdollisuus olla mukana kommentoimassa myös sähkömarkkina-alaissa määriteltujen Fingrid Datahubin tuottamien palveluiden mahdollista kehitystä, palveluiden hinnoittelua sekä niihin liittyvien sopimusten sisältöä. Toimialalla tulee olla mahdollisuus myös olla mukana kommentoimassa sähkön vähittäismarkkinoiden tiedonvaihtoon liittyvää regulaatiota ja sähkön vähittäismarkkinoiden tiedonvaihdon kehittämistä.

Toimintamalli ja periaatteet asiakastyöryhmien toiminnalle on kuvattuna tarkemmin tässä dokumentissa. Asiakastyöryhmiä ovat asiakastoimikunta ja kehitystyöryhmä.

2 Asiakastyöryhmien kokoonpano ja mandaatti

2.1 Asiakastoimikunnan kokoonpano ja mandaatti

2.1.1 Asiakastoimikunnan kokoonpano

- 4 jakeluverkonhaltijoiden edustajaa
- 4 sähkön myyjien edustajaa
- 2 palveluntarjoajan edustajaa
- Ryhmän puheenjohtaja asiakasyrityksen edustaja (puheenjohtaja valitaan järjestäytymiskokouksessa)
- Sihteerinä toimii Fingrid datahubin edustaja

Asiakastoimikunnan jäsenistöstä vaihtuu vuosittain 1 kustakin asiakasryhmästä, kuitenkin niin, että jäsenen toimikausi on maksimissaan kolme vuotta.

Uudet jäsenet kutsutaan asiakastoimikuntaan Fingrid datahubin toimesta.

2.1.2 Asiakastoimikunnan mandaatti

Ryhmä toimii toimialan/asiakkaiden edustajana datahubin toimialayhteistyössä. Asiakastoimikunta on neuvoa antava yhteistyöelin, joka tuo esiin toimialan näkemyksen kulloinkin käsiteltäviin asioihin.

Asiakastoimikunnan tehtävänä on antaa asiakasnäkökulmasta näkemyksiä yhtiön toimintaympäristöön sekä liiketoimintaan ja palveluihin. Käsiteltävät asiat koskevat Fingrid Datahubin tuottamia palveluita ja palveluiden hinnoittelua sekä niihin liittyviä sopimuksia, sähkön vähittäismarkkinoiden tiedonvaihtoon liittyvää regulaatiota ja sähkön vähittäismarkkinoiden tiedonvaihdon kehittämistä.

Asiakastoimikunnan kommentoitavaksi voidaan nostaa datahub järjestelmän Kehitystyöryhmästä kehitystarpeita, joilla on merkittävä liiketoiminnallinen tai taloudellinen merkitys toimialan yhtiöille tai joiden kehityksellä on datahubin kustannuksiin liittyen merkittäviä vaikutuksia.

Pöytäkirjat ja esitysmateriaalit julkaistaan koko toimialan nähtäväksi Datahub-palvelut portaalissa. Kokousagenda ja alustava esitysmateriaali julkaistaan koko toimialan nähtäväksi 2 viikkoa ennen ennalta sovittua kokouspäivää.

Asiakastoimikunta ei tee muodollisia päätöksiä.

2.2 Kehitystyöryhmän kokoonpano ja mandaatti

2.2.1 Kehitystyöryhmän kokoonpano ja mandaatti

Kehitystyöryhmä on neuvoa ja suosituksia antava liiketoiminnan asiantuntijatyöryhmä ja toimii toimialan/asiakkaiden edustajana datahubin kehitysyhteistyössä. Kehitystyöryhmä tuo esiin toimialan näkemyksen kulloinkin käsiteltäviin asioihin.

Kaikki datahubia koskevat kehitysehdotukset/muutokset sen toiminnassa käsitellään kehitystyöryhmässä. Se antaa suosituksensa sekä pienempien että suurempien kehitysehdotusten liiketoiminnallisesta tarkoituksenmukaisuudesta ja soveltuvuudesta.

Kehitystyöryhmän legitimizeetti edellyttää, että työryhmässä on riittävän kattava liiketoimintanäkemyksen edustus toimialan eri asiakasryhmistä:

- Jakeluverkonhaltijat
- Sähkön myyjät
- Kolmannet osapuolet (palvelun tarjoajat, jotka toimivat valtuutetun palvelusopimuksella, mutta ei järjestelmätoimittajat)

Kehitystyöryhmään on nimettynä yhteensä n. 10 henkilöä, jotka edustavat eri kokoluokan jakeluverkonhaltijoita, sähköön myyjiä ja kolmansia osapuolia, ja joilla on mahdollisimman kattavasti eri järjestelmätoimittajien järjestelmät käytössä datahub -tiedonvaihdossa.

Vuosittain jäsenistöstä vaihtuu 1 kustakin asiakasryhmästä, kuitenkin niin, että jäsenen toimikausi on maksimissaan kolme vuotta. Kehitystyöryhmän alaisuudessa toimii tarvittaessa erillinen alityöryhmä. Alityöryhmä koostuu järjestelmätoimittajista. Alityöryhmän tehtävänä on arvioida kehitystarpeiden toteutuskelpoisuutta teknisestä näkökulmasta sekä kehitystarpeiden toteutuksen mahdollisesta monimutkaisuudesta ja työläydestä toimialan kannalta.

Yksittäisten kehitysehdotusten osalta voidaan tarvittaessa käyttää alityöryhmiä, jonne kootaan soveltuva edustus kehitystyöryhmästä sekä kehitystyöryhmän aliryhmään kuuluvista järjestelmätoimittajista.

Kehitystyöryhmän puheenjohtajana toimii Fingrid Datahub Oy:n edustaja. Kehitystyöryhmässä on mukana myös muita Fingrid Datahub Oy:n edustajia.

Pöytäkirjat ja esitysmateriaalit julkaistaan koko toimialan nähtäväksi Datahub-palvelut portaalissa. Kokousagenda ja alustava esitysmateriaali julkaistaan koko toimialan nähtäväksi 2 viikkoa ennen ennalta sovittua kokouspäivää.

2.2.2 Osaamistarve kehitystyöryhmässä

Jotta kehitystyöryhmän ja sen alityöryhmän toiminta tukee datahubin kehittämistä, Fingrid datahub Oy:n kehitysvastuuta sekä toimintamallin mukaista toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla, niin kehitystyöryhmän jäsenillä on tärkeää olla mahdollisimman kattavasti alla mainittujen osa-alueiden osalta osaamista ja kokemusta.

Tavoitteena on, että kehitystyöryhmän henkilöiden osaaminen kattaa seuraavat osa-alueet:

- Sopimus- ja asiakasprosessit
- Käyttöpaikan ja mittaustietojen hallintaprosessit
- Laskutus- ja tuotteenhallintaprosessit
- Taseselvitys- ja tasekorjausprosessit
- Toimialaa koskevat muutokset

Lisäksi kehitystyöryhmän toiminnan kannalta olisi tärkeää, että toimintamallissa on varmistettu, että seuraavat osaamisalueet tulee myös katettua mahdollisimman kattavasti joko kehitystyöryhmän tai sen alityöryhmän kautta:

- Järjestelmäintegraatio ml. -arkkitehtuuri

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

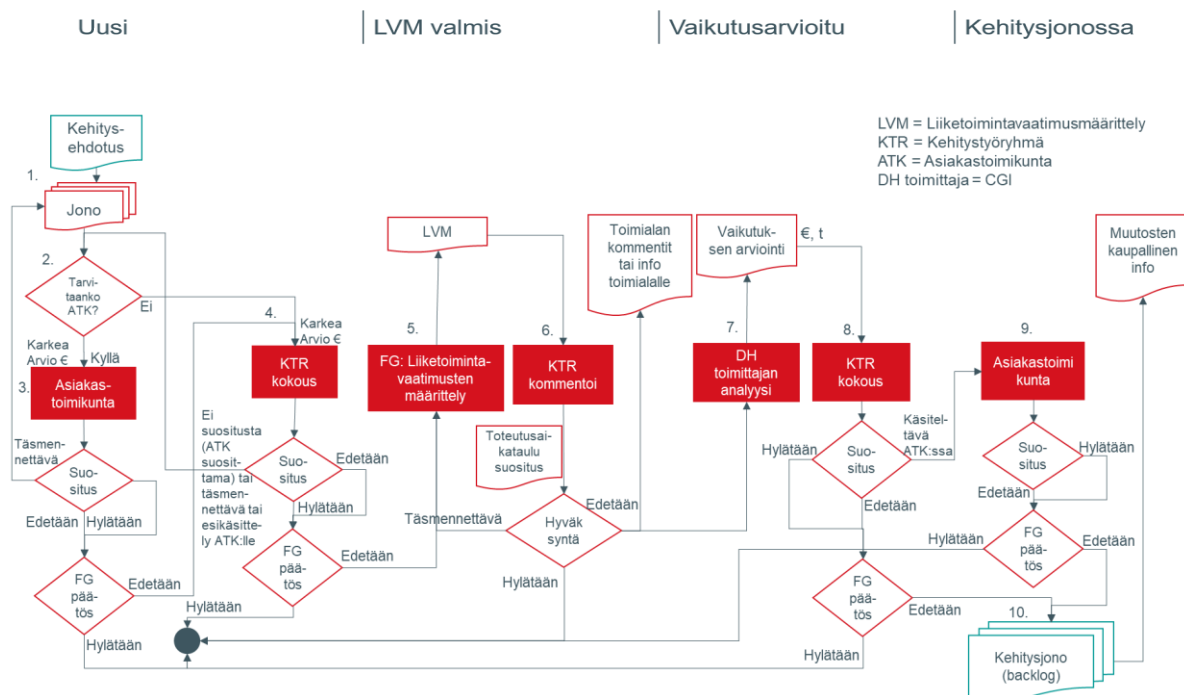
Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

- Tietoturva ja tietosuoja
- Ohjelmistojen toimitusprosessit
- Vaatimusmäärittely

3 Kehitystarpeiden hallinnan toimintamalli

Datahub -järjestelmän kehitysehdotusten hallinnalle on luotu toimintamalli ja prosessi, joka on kuvattuna tässä kappaleessa. Toimintamallia tullaan tarvittaessa kehittämään toiminnasta saatujen kokemusten perusteella. Tässä toimintamallissa kehitystyöryhmä työskentelee asiakastoimikunnan kanssa yhteistyössä.

3.1 Toimintamalli ja prosessi

1. Kehitystarpeiden hallintaprosessi alkaa uuden tarpeen tunnistamisella. Kehitystarpeita voi tulla toimialan eri markkinaosapuolilta ja sidosryhmiltä, lainsäädännön ja/tai EU työryhmytyön kautta sekä myös Fingrid Datahub Oy:ltä. Kehitystarpeita tulee ilmoittaa tukipalvelun kautta tukipalvelupyynnönä. Asiakastoimikunnan tai kehitystyöryhmyän tapaamisessa mahdollisesti nousevien kehitysehdotuksien osalta ko. osapuolet itse huolehtivat, että niistä luodaan tukipalvelupyynnö ja sitä kautta kehitystarpeet tulevat yhtenäisen prosessin mukaisesti käsittelyyn. Vastaavalla tavalla alityöryhmyän jäsenet ja muut toimialan järjestelmätoimittajat tuovat kehitystarpeet käsittelyyn.

Kaikki kehitysehdotukset viedään yhteen rekisteriin, jota julkaistaan ja päivitetään prosessin mukaisesti.

Kehitystyöryhmän alityöryhmälle viestitään uudet kehitystarpeet ja pyydetään tuomaan havaintoja erityisesti siitä näkökulmasta kuinka teknisesti monimukaisista tai mahdollisesti kustannuksiltaan merkittävästä kehitystarpeesta on kyse nimenomaan toimialan tietojärjestelmien kehittämisen näkökulmasta. Kun näiden kehitystarpeiden käsittelyn etenee, voidaan tarpeen mukaan järjestää erillinen yhteinen tapaaminen kehitystyöryhmän ja alityöryhmän kanssa kyseisten kehitystarpeiden osalta.

Mikäli Fingrid Datahub Oy tunnistaa, että kehitysehdotus on datahubin kannalta mahdollisesti teknisesti vaikea toteuttaa, pyrkii se esikäsittelemään kehitysehdotukset ensin datahubin järjestelmätoimittajan kanssa.

2. Fingrid Datahub arvioi onko kehitystarve toimialan kannalta niin merkittävä, että se vaatii asiakastoimikunnan käsittelyä, muutoin se menee kehitystyöryhmän käsittelyyn suoraan. Joka tapauksessa kaikki kehitysehdotukset menevät kehitystyöryhmän kautta eteenpäin. Fingrid Datahub pyrkii myös tässä yhteydessä arvioimaan hyvin karkealla (pieni, keskikokoinen, suuri) tasolla kaupallisesta vaikuttavuudesta datahubin osalta sekä mahdollisesta toimialan vaikuttavuudesta.

Perusteet, joilla kehitysehdotukset tulee käsitellä myös asiakastoimikunnassa:

- merkittävä vaikutus toimialan osapuolten liiketoimintaan ja/tai tietojärjestelmiin
 - muutos koskee pääosin vain datahub järjestelmää, mutta sillä on huomattava kaupallinen vaikutus
3. Asiakastoimikunta (työryhmän kokouksessa) antaa esitetyille kehitystarpeille yksitellen joko suosituksen että edetään, hylätään tai että kehitystarvetta on täsmennettävä ja tuotava uudestaan esittelyyn. Kehitystarpeen esittelee sen ehdottaja, mikäli ehdottaja on kehitys- tai asiakastoimikunnan jäsen tai edustaa yrityksiä, joilla on edustaja ko. ryhmissä. Muutoin esittelyn tekee Datahubin henkilö. Datahub tekee lopullisen päätöksen miten ko. kehitystarpeen osalta edetään.
 4. Kehitystyöryhmä (työryhmän kokouksessa) antaa esitetyille kehitystarpeille yksitellen joko suosituksen että edetään, hylätään tai että kehitystarvetta on täsmennettävä ja tuotava uudestaan esittelyyn. Kehitystyöryhmä voi myös antaa suosituksen, että ei edetä tai täsmennettävä sellaiselle kehitysehdotukselle, jota asiakastoimikunta on jo suositellut, että voidaan edetä. Kehitysehdotus voi tulla myös ensi kehitystyöryhmän (ja sen alityöryhmän) tarkempaan käsittelyyn ennen sen viemistä asiakastoimikuntaan. Kehitystarpeen esittelee sen ehdottaja, mikäli ehdottaja on kehitys- tai asiakastoimikunnan jäsen tai edustaa yrityksiä, joilla on edustaja ko. työryhmissä. Muutoin esittelyn tekee Datahubin henkilö. Datahub tekee lopullisen päätöksen miten ko. kehitystarpeen osalta edetään.

Hylätyt kehitysehdotukset näkyvät edelleen työryhmäkäsittelyiden jälkeen kehitysehdotusten rekisterissä tilassa "Hylätty".

5. Niiden kehitysehdotusten osalta, joille työryhmissä on annettu suositus, että edetään, ryhdytään laatimaan tarkempaa liiketoimintavaatimusmäärittelyä. Datahub vastaa liiketoimintavaatimusmäärittelystä, tarvittaessa erikseen muodostettavan pienemmän kehitystyöryhmästä ja/tai sen alityöryhmästä muodostettavan alityöryhmän tuella.
6. Liiketoimintavaatimusmäärittely toimitetaan kehitystyöryhmän jäsenille (ja heidän yrityksilleen) sekä kehitystyöryhmän alaiselle alityöryhmälle katselmoitavaksi ja kommentoitavaksi. Kommentteja käsitellään tarvittaessa erillisissä työpajoissa. Kaikki kommentit tulee kaikkien kehitystyöryhmän jäsenten sekä alityöryhmän jäsenten nähtäväksi. Kommenttien käsittelyn jälkeen kehitystyöryhmä hyväksyy

liiketoimintavaatimusmäärittelyn (kehitystyöryhmän kokouksessa). Kehitystyöryhmä esittää suosituksen kehitysehdotuksen toimitusaikataulusta. Liiketoimintamäärittelyt tulevat myös kehitystyöryhmän alityöryhmälle kommentoitavaksi. Sellaiset kommentit, jotka ovat tulleet kehitystyöryhmän alityöryhmältä tai muutoin vaativat alityöryhmän käsittelyä, tuodaan erilliseen alityöryhmän kokoukseen, jossa ovat mukana myös varsinaisen kehitystyöryhmän jäsenet.

Liiketoimintavaatimusmäärittely julkaistaan koko toimialalle kommentoitavaksi (ml. toimitusaikataulusuositus).

7. Datahub toimittaa liiketoimintavaatimusmäärittelyn datahubin järjestelmätoimittajalle, joka tekee sille vaikutusten arvioinnin. Näin saadaan kustannus ja toimitusaikataulu kehitystarpeille.
8. Datahub esittelee kehitysehdotuksen kustannuksen ja toimitusaikataulun kehitystyöryhmälle. Kehitystyöryhmä (työryhmän kokouksessa) antaa esitetyille kehitystarpeille yksitellen joko suosituksen että edetään, hylätään tai että kehitystarvetta on käsiteltävät myös asiakastyöryhmässä. Datahub tekee lopullisen päätöksen miten ko. kehitystarpeen osalta edetään.
9. Datahub esittelee tarvittaessa kehitystarpeen kustannuksen ja toimitusaikataulun asiakastoimikunnalle. Asiakastoimikunta (työryhmän kokouksessa) antaa esitetyille kehitystarpeille yksitellen joko suosituksen että edetään tai hylätään. Datahub tekee lopullisen päätöksen miten ko. kehitystarpeen osalta edetään.
10. Datahub hoitaa päätetyn kehitystarpeen kaupallisesti eteenpäin (kehitysjonoon) ja tiedottaa toimialaa sen osalta.

4 Asiakastyöryhmien tapaamisten käytännöt

4.1 Asiakastoimikunta

Asiakastoimikunta kokoontuu vuosittain 4 kertaa ja tarvittaessa voidaan kutsua koolle useammin.

Kokousten alustava ohjelmarunko:

- Läsnäolijat ja kokouksen päätösvaltaisuus
- Edellisen kokouksen pöytäkirja
- Ajankohtaiset käsiteltävät asiat kokouskohtaisesti
- Seuraava kokous

Asiakastoimikunnan kokousagendat ennakkomateriaaleineen julkaistaan kaksi viikkoa ennen ennalta sovittua kokousajankohtaa.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Tapaamisista laaditaan muistio, joka julkaistaan liitteineen koko toimialalle.

4.2 Kehitystyöryhmä

Kehitystyöryhmän tapaamisten ohjelmarunko pitää sisällään ainakin seuraavat kohdat:

- Läsnäolijat, asialistan toteaminen ja kokouksen päätösvaltaisuus
- Edellisen kokouksen pöytäkirja
- Datahubin ajankohtaiskatsaus
- Projektien määrittelyiden tarkennukset (hyväksynnät)
- Kehitysehdotukset (uusien esittely)
- Kehitysehdotukset (liiketoimintavaatimuksien katselmoinnit ja kommentit)
- Kehitysehdotukset (vaikutustenarviointien esittely)
- Kehityksen kehitysjonon tilanne ja mahdolliset täsmennystarpeet
- Julkaisusuunnitelma
- Seuraava kokous
- kokouksen päättäminen

Tapaamisessa käsiteltävät kehitysehdotukset kerrotaan 2 viikkoa ennen tapaamista.

Tapaamisista laaditaan muistio, joka julkaistaan koko toimialalle. Tapaamisten esitysmateriaalit julkaistaan myös koko toimialalle.

4.2.1 Kokoontuminen

Kehitystyöryhmän tulee pystyä edistämään asioita ilman tarvetta fyysiseen kokoukseen. Fyysiset kokoukset järjestetään lähtökohtaisesti Fingrid Datahubin tiloissa.

Kehitystyöryhmä kokoontuu säännöllisesti n. 1-2 kuukauden välein ja tarvittaessa useamminkin, pois lukien kesäkauden lomajakso, josta sovitaan erikseen.